

395. Varia (23)

1. De dorpsbewoners werden gemassacreerd. Hij kwam uit Bachten de Kupe, het tussen de IJzer en de Franse grens gelegen deel van West-Vlaanderen ('bachten' is gewestelijk en betekent 'achter'). Je kunt onder de ladder doorlopen (door lopen). Als je dat erdoorheen kunt krijgen, is dat grote klasse. Onze linies, de vijand brak erdoorheen. Ze zullen erdoorheen zitten. De luifels, ze kunnen eronder lopen. De muren, ze kunnen ertussendoor gaan. De loodgieter giet lood. De laatste loodjes wegen het zwaarst, maar hij had een lot, een lootje, uit de loterij getrokken en ... gewonnen! De sergeant-een (één, sergeant eerste klasse) met zijn sergeantsstrepen had een douw gekregen. Tolstoj en Dostojewski zijn hoogstwaarschijnlijk nooit in Yamoussoukro (de hoofdstad van Ivoorkust) geweest. Doussié is afzeliahout. Aan dovemans deur vond hij slechts dovemansoren. Onder de douglasspar dronken we dourowijn.

2. De Dougalls sterns kwamen overgevolgen. Jij doucht je; douch je jezelf vaak? Ikzelf douch me onder het doucheje in de douchecabine. Gaan wij up- of downmarket? Er groeiden brand- en dovenetels. Deze wijn is doux, zoet, en dus niet demi-sec. Ik krijg het drab weer. Het zachte genot van te leven kan je weergeven met douceur en plaisir de vivre. Ze kreeg een doublé armband. De double eagle en de double bogey vind je bij het golfspel, double Dutch is onder andere koeterwaals, een double croche is een zestiende van een noot (eenzestiendenoot) en double-breasted is met elkaar bedekkende voorpanden en twee rijen knopen. Een dos passé is een vierkante rug van een boek. De dragqueen – hij kende de dresscode: geen dreadlocks! – moest dragees slikken. Veel draufgängers lijdten aan drank- en drugsverslaving. Een drakar is een Vikingschip, een draisine een loopfiets. Een dreestrekker trekt van Drees.

3. Dragonnade is de terreur van met name dragonders. Drag-and-drop is een verplaatsingstechniek op beeldschermen, vergelijkbaar met knip-en-plakwerk (ik volg hier Van Dale). Down-under, downtown in Melbourne, vind je veel Melbourne down-to-earthheid. Het downsyndroom komt er bijna niet voor. Op driekoningenvond (Driekoningen) zaten ze driehoog-achter drie-in-de-pan te eten. Drie kwart van de pan was al leeg, zo constateerde moeder in driekwartbroek, luisterend naar muziek in driekwartsmaat. Ik geef je een drie-en-een-half voor dit proefwerk, waar je maar drie en een half uur aan hebt gewerkt. Je drieëndertig medeklasgenoten, waaronder drie- en vierlingen, hebben beter gescoord. Voor drie-tientjes komt de heilige hermandad niet. Een drinkebroer is een verstokte dronkenlap. Hij heeft een mooie drive-inwoning. Geldt die drie-uit-vijfeis hier voor werklozen nog steeds?

4. In Libië wordt een drôle de guerre (phoney war, schemeroorlog) uitgevochten. Drôleries kom je in middeleeuwse kerken tegen. De drop-out klikte de dropdown aan. Linkshandige leden van de handwerkersvriendenkring zijn meestal linksdragend. De droge klaas, kompaan van de drossaard (drost), haalde hem op met zijn droschke (vigilante). Mijd deze Dr. [dok-ter] Strangelove liever! Maar houdt u zich liever niet afzijdig. Val niet in handen van dat drugssyndicaat met die drugssmokkelaars. Bij de oude Kelten in Gallië en Britannië kom je druïdetempels tegen. De drudevoet (druïdevoet [uu-wie-duh]) is een vijfpuntige ster als magisch teken, zo genoemd omdat het de voetafdruk zou zijn van een drude [oe], een Germaanse heks die in de slaap verschijnt. Dryadencreatures zijn gewoon bosnimfen.

5. De druk beklante fruitkwekerij organiseerde een drukbezochte happening, waarbij de paying guests van de sleep-in zelf leerden druiven plukken. Je moet niet druk doen en je niet druk maken, moeten de druk pratende en drukte makende druktemakers die het drukprocedé drukdoende bespraken, gedacht hebben. Het dubbel-ik wijst op een megabewustzijn. In de D-trein was de D-sluiting van haar collier losgesprongen. Wat hoor je liever, drum-'n-bass of rhythm-and-blues? Als met een aureool omringd door dubia laus arriveerde de dublinclaimant. Wiedt hij de duivenkervel? OK (oké), maar er zijn nog duizend-en-een andere dingen te doen. Een duivekater (deuvekater) is een kerstbrood. Eindelijk hebbes ...

6. De dueña en het duifje zonder gal begeleidden vorige week de marchesa binnen het markizaat. Dáág [dà-hàg] meneertje, koekepeer, ik vind u een geweldige peer. Over peren gesproken: aardpeer (knolzonnebloem, topinamboer, jeruzalemartisjok), advocaatpeer (alligatorpeer, avocado), balsempeer (sopropo), bergamot(peer) of maatjespeer, bessemerpeer (fout in dit rijtje), christuspeer (goede christen), dirkjespeer en klaasjespeer, compeer (kompaan), kroppeer (worgpeer), juttepeer, kruidenierspeer (oomskinderpeer), kweepeer (sierpeer), lichtpeer (!), maagdenpeer, mannapeer (pauspeer), mispeer en muilpeer (!), oranjepeer, gebakken peren, Peer de Schuimer, Jaan, Peer en Pauw, pondspeer, rietpeer (grouw-bronskleurig), smoutpeer (boterpeer), vijgenpeer, waspeer, waterpeer (appelpeer, nashi), wijnpeer, ijspeer, zeikpeer (!), zomer- en winterpeer en dievenpeer (wrange peer).

7. Vergeet ook de perenberceau, perencider, perendrups en perenessence niet! Zoeken op '*peer*' geeft: de gieser wildeman, topinamboer (zie de eerdere aardpeer), peerlijsterbes, sorbe, sorbenboom), sapperdegroentje (herfstbergamot), parelpeer (soort van septemberpeer), p2p (Jaarboek 2010: peer-to-peer, dataverkeer van gebruiker naar gebruiker), lijzebet (soort van peer), chayote (peervormige pompoen) en blanket (peer met grijsachtige schil). Onder andere hemellichamen kunnen geplutood (Jaarboek 2008) worden. Composities in G-dur zijn dun gezaaid. Het duodecimootje is een boekformaatje, het duodenum is de twaalfvingerige darm. Verwar dummy's niet met dombo's. Een dumb is een oefenhalter. Dulse [dàls] is een eetbare zeeiersoort. Een dulciaan heeft dubbelriet. Een dumdukogel veroorzaakt moeilijk te genezen wonden. Ik zeg dat al voor de duizendste keer. Hij was drie duizendsten sneller.

8. Drie maal drie is negen. De beminde van Don Quichot is Dulcinea. Zie daar, de donjuan met zijn dulcinea. Op de(n) duur, met name op de lange duur, gaat hij vervelen. De duivel-doet-al testte een Duvel, een Hoegaarden en een Amstel. Ze droeg een dwars geruite – of was het een dwarsgestreepte? – rok. Jij bent mijn dushi (Jaarboek 2007), mijn schatje. Een dwergspioen is een pekinees. Heel dwaselijk maakte de dwaaste onder de dwaze moeders zich schuldig aan enig duw- en trekwerk. Dysthanasie is verlengen van leven door medisch ingrijpen (antoniem: euthanasie), dysfagie is moeilijk slikken, dysfasie is moeilijk spreken door een hersenbeschadiging, dyspepsie is een spijsverteringsstoornis, dyspneu (niet te verwarren met apneu) is ademnood en dysthymie is een depressieve neurose. Konden we maar meer met eb-en-vloedenergie. Kijk, een geëbaucheerd model in was! De nog niet geslachtsrijpe nimfijn was eblouissant.

9. De ecce homo's zijn te koop. Hij maakte een eclecticische selectie. Ecarteren is écarté spelen. Een écart betreft koersverschillen, écaillé is geschubd en écartelé en sautoir is in de heraldiek schuin gevierendeeld. Door zijn eclatante zege maakte hij éclat. Een economiser is een voorverwarmer. Hij oefende eindeloos échelles. Een éclair is een eetbaar soesje. De operatie was een échec, échéance van zijn krachten was niet te stuiten. Echamperen doe je in de schilderkunst, échange de vues is meestal iets diplomatieks, een échappade is een fout bij het graveren, een échappement vind je in een horloge en echaufferen is warm maken. Een ecchymose is een uitgebreide bloeding onder de huid. Ecdysis is het afwerpen van de pantserhuid. Ecgonine is een alkaloïde uit de bladeren van cocastruiken. EDTA is ethyleendiaminetetra-azijnzuur en EDP is electronic data processing.

10. De edelzwicker is een witte elzaswijn. Goud is een edelmetaal. De ecstasy gebruikende Ecuador(i)aan kende die oude daalder, de écu, niet. Het ecrue ecrin bevatte juwelen. In een écoute wordt als regel geen écossoise gedanst. Ecolo'ers zijn Franstalige groenen in België; Groen! vormt de (het) Vlaamsegroenenpendant. Kan de E. colibacterie erg veel kwaad? Een educated guess is voor ervaringsdeskundigen. Het eemien is de Saale-Weichsel interglaciale tijd. In de eenakter trad een vreselijke jan van een bram op. Eenieder betekent een iegelijk. Hoe schrijf je Wajong'ers?

Rein Leentfaar